

Vraag nr. 231
van 15 juni 2005
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Voeren – Franstalige privé-school

In een artikel dat op 12 mei van dit jaar verscheen in de krant *La Dernière Heure* verklaart de adjunctsecretaris-generaal van de Christelijke vakbond voor het onderwijs in verband met de Franse school in Sint-Martens-Voeren dat de gemeenteschool destijds door José Happart werd gesloten om het toezicht van de Vlaamse Gemeenschap te vermijden. Er werd toen voor geopteerd om een privé-school op te richten in dezelfde lokalen. De adjunct-secretaris-generaal zegt daarover dat die thans afhangt van een VZW die wordt gesubsidieerd door de Franse Gemeenschap.

Kan de minister meedelen of er ooit een protocol of akkoord werd afgesloten rond de oprichting en het bestaan van die Franstalige privé-school en de steun vanuit de Franse Gemeenschap?

Indien er zo een protocol bestaat, wat is de exacte inhoud ervan?

Indien niet, heeft de minister dan al stappen ondernomen om een einde te maken aan de subsidiëring door de Franse Gemeenschap van de betrokken school?

Antwoord

In de loop van de jaren hebben mijn ambtsvoorgangers en de Vlaamse ministers bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden met betrekking tot het Franstalig basisonderwijs in de gemeente Voeren al uitvoerig antwoord gegeven op zowel mondelinge als schriftelijke vragen gesteld door ettelijke parlementsleden uit diverse politieke fracties, dat de vraagsteller geacht kan worden de houding van de Vlaamse overheid in deze te kennen.

Voor alle duidelijkheid zal ik de kernpunten van deze problematiek nogmaals naar voor brengen.

Tot begin van de jaren negentig van vorige eeuw richtte de gemeente Voeren op vraag van meer dan voldoende Franstalige gezinshoofden gedomicilieerd in de gemeente op basis van artikel 6 van de onderwijswet van 30 juli 1963 een Franstalige

basisschool in gelegen in de deelgemeente Sint-Martens-Voeren, die werd gesubsidieerd door de Belgische Staat en nadien door de Vlaamse Gemeenschap.

De correcte wijze waarop de bevoegde ministers van Onderwijs en Binnenlandse Aangelegenheden, inzonderheid de ministers Coens en Van den Bossche in samenspraak met de gouverneur van de provincie Limburg de voogdij uitoefenden over het gemeentelijk onderwijs in Voeren beviel het toenmalige gemeentebestuur duidelijk niet.

Er werden wegen gezocht om aan deze voogdij te ontsnappen, zelfs indien dit ernstige financiële gevolgen zou hebben voor de gemeentebegroting.

Zo nam de gemeenteraad in november 1991 een beslissing om de Franse Gemeenschap te vragen Franstalig basisonderwijs in de gemeente in te richten of te subsidiëren. Omdat dit in flagrante tegenspraak zou zijn met het grondwettelijke territorialiteitsbeginsel reageerden beide hierboven vermelde ministers ogenblikkelijk en werd de gouverneur van de provincie Limburg verzocht deze beslissing te schorsen en nadien te vernietigen. Wat met bekwame spoed gebeurde.

Daarop nam de Voerense gemeenteraad in december 1991 en nadien in juni 1992 een beslissing om het schoolgebouw van de gemeentelijke basisschool te verkopen aan de Franse Gemeenschap. Op aandringen van beide ministers werden ook deze beslissingen door de gouverneur vernietigd.

Een tachtigtal gezinshoofden die indertijd om de oprichting van een Franstalige gemeenteschool verzocht hadden, trokken vervolgens hun aanvraag in zodat het noodzakelijke minimum voorzien in artikel 6 van de onderwijswet niet meer werd bereikt.

De gemeenteraad van Voeren besloot dan ook op 27 augustus 1992 om de Franstalige gemeenteschool met ingang van 1 september 1992 te sluiten.

Als gevolg hiervan kwam het tot diverse juridische procedures tussen de Vlaamse Gemeenschap en de gemeente Voeren betreffende de terugbetaling van diverse onderwijssubsidies, onder meer de wachtweddentoelagen voor het wegens ontstentenis van betrekking ter beschikking gestelde vastbenoemde onderwijspersoneel en de door de D.I.G.O. uit-

gekeerde infrastructuurtoelagen. Hierbij doe ik opmerken dat ook binnen deze procedures de gouverneur van de provincie Limburg in maart 1995, december 1997, oktober 1998 en mei 1999 gemeenteraadsbeslissingen heeft vernietigd.

De ontstane leemte inzake Franstalig basisonderwijs werd met ingang van 1 september 1992 opgevuld door de v.z.w. die het Franstalig sportief en cultureel centrum in Voeren exploiteert, de v.z.w. "Centre Sportif et Culturel des Fourons".

Hiertegen is wettelijk gezien niets in te brengen. Zoals minister Van den Bossche in zijn antwoord op de interpellatie van de heer Van Varenbergh op 12 november 1996 heeft benadrukt, voorziet het voormalige artikel 17, thans artikel 24 van de Grondwet in een absolute vrijheid om onderwijs in te richten, ook in een andere dan de streektaal. Deze vrijheid van onderwijs is een groot goed, maar houdt niet in dat de school erkend, dan wel gefinancierd/gesubsidieerd zou dienen te worden door de Vlaamse Gemeenschap. Het is privé-onderwijs in de enge zin van het woord. De school kan geen geldige bekwaamheidsbewijzen uitreiken en ontvangt geen middelen vanwege de Vlaamse Gemeenschap.

De federale wet van 29 juni 1983 (artikel 1 § 6) betreffende de leerplicht en het Vlaamse decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 (artikel 25 § 1) voorzien dat aan de leerplicht eveneens kan worden voldaan door het verstrekken van huisonderwijs. Huisonderwijs zijnde onderwijs dat verstrekt wordt aan leerplichtigen van wie de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen beslist hebben zelf dit onderwijs te organiseren en te bekostigen.

Huisonderwijs kan zowel individueel als collectief - onder de vorm van een privé-school -georganiseerd worden.

Het is juist dat indertijd een aantal Franstalige politici lieten uitschijnen dat het subsidiëren van dit privé-initiatief door de Franse Gemeenschap een uitvloeisel zou zijn van diverse akkoorden die op federaal vlak rond de gemeente Voeren waren gesloten.

De Vlaamse overheid heeft dit steeds ontkent. In het antwoord op genoemde interpellatie stelde minister Van den Bossche "Het is me niet bekend dat er een akkoord bestaat over Voeren tussen de federale regering en de regering van de Franse

Gemeenschap. Er is zeker geen akkoord tussen de federale regering en de Vlaamse regering om stilzwijgend wat dan ook toe te laten. Ik ben daarover zeer formeel. Naar mijn mening is het wel zeker dat naar aanleiding van de Voerenbesprekingen een akkoord werd gesloten tussen de groep Happart, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest, een akkoord om de agressieve Franse politiek te blijven voeren".

Op de vraag of er ooit een protocol of akkoord werd afgesloten rond de oprichting en het bestaan van deze Franstalige privé-school en de steun vanuit de Franse Gemeenschap, waarbij de Vlaamse Gemeenschap betrokken zou zijn moet ik nadrukkelijk met "neen" antwoorden.

Integendeel hebben de Vlaamse overheden, zowel het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering inzonderheid de ministers bevoegd voor Binnenlandse Aangelegenheden en Onderwijs en de provinciegouverneur van Limburg steeds opgetreden en juridische acties ondernomen tegen territoriale bevoegdheidsoverschrijdingen vanwege de Franse Gemeenschap en onwettige bestuurshandelingen vanwege de gemeente Voeren.

In eerste instantie besliste de gemeente Voeren, zowel in 1992 en nog eens herhaald in 1999 om de gebouwen van de voormalige gemeenteschool via een erfpacht voor 40 jaar en tegen de symbolische Belgische frank toe te wijzen aan de betrokken v.z.w. . Deze beslissingen werden door de Limburgse provinciegouverneur - mede op advies van het college van gouverneurs - vernietigd omdat ze niet alleen de taalevenwichten in het gedrang zouden brengen, maar tevens omdat het een ongeoorloofd voordeel voor de v.z.w. zou betekenen en de gemeentefmanciën onevenredig zou belasten.

Uiteindelijk kwam er in maart 1993 een andere overeenkomst tussen de gemeente Voeren en de v.z.w. tot stand. Het voormalige schoolgebouw werd voor 9 jaar telkens voor opeenvolgende perioden van september tot juni verhuurd voor een maandelijkse huurprijs van 112.079 oude Belgische frank. Deze beslissing werd niet aangevochten. Uit onderzoek van de Limburgse gouverneur blijkt dat het huurgeld nauwgezet werd betaald.

Er is meer: op 15 maart 2001 besliste de gemeenteraad van Voeren tot het verlengen van dit contract voor een nieuwe periode van 9 jaar.

Ook dit contract werd niet aangevochten, ook niet door de nieuwe bestuursmeerderheid die na de verkiezingen van oktober 2000 in de gemeente Voeren was ontstaan.

Het Vlaamse Parlement met tussenkomst van de Vlaamse Regering, dan wel de Vlaamse Regering diende daarenboven bij het Arbitragehof diverse beroepen tot vernietiging in van begrotingsdecreten van de Franse Gemeenschap in zoverre kredieten werden geopend tot "Steun voor de Franstalige verenigingen van de (Vlaamse) gemeenten met een speciale taalregeling", waaronder volgens de begeleidende stukken ook subsidies voor de Franstalige privé-school in Voeren werden voorzien. Het Arbitragehof bracht opeenvolgende arresten (54/96 van 3 oktober 1996, 22/98 van 10 maart 1998, 30/2000 van 21 maart 2000, 56/2000 van 17 mei 2000 en 145/2001 van 20 november 2001) uit, die telkens op basis van de schending van artikel 127 §2 en artikel 175 tweede lid van de Grondwet rekening houdend met de exclusieve territoriale bevoegdheidsverdeling betreffende gemeenschapsaangelegenheden de betwiste begrotingsbepalingen vernietigden. Sindsdien zijn dergelijke begrotingsposten niet meer terug te vinden in de begrotingen van de Franse Gemeenschap.

Deze voor de Vlaamse Gemeenschap positieve juridische uitspraken nemen niet weg dat het onderhoud van de gebouwen, de werkingskosten van het Centre Sportif et Culturel, de personeelskosten voor het gegeven privé-onderwijs en een infrastructuurprogramma van bijna dertig miljoen oude Belgische frank naar alle waarschijnlijkheid niet volledig gedragen kunnen worden door de ouders die hun leerplichtige kinderen aldaar collectief huisonderwijs laten volgen. In zijn hierboven vermeld antwoord schatte minister Van den Bossche de jaarlijkse uitgaven tussen de dertig en de vijftig miljoen Belgische frank.

Het bewijs te leveren dat er subsidies verleend worden door de Franse Gemeenschap is echter niet makkelijk. Wellicht zijn deze bedragen verweven met de normale budgetten.

Dit kwam ook tot uiting in de discussie op 11 januari 2005 en 22 maart 2005 in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie bij de bespreking van een voorstel van resolutie ingediend door de vraagsteller naar aanleiding van de opening van een

zogenaamde "Ferme Wallonne" in Sint-Martens-Voeren. Ook de vraagsteller kon toen op basis van krantenartikels slechts vermoedens van de betrokkenheid van het Waalse Gewest, maar geen bewijzen van subsidiëring naar voor brengen.

Ook mijn ambtsvoorganger Van den Bossche besloot zijn antwoord op de hierboven vermelde interpellatie met de vaststelling dat we vooralsnog geen harde bewijzen van subsidiëring door de Franse Gemeenschap hebben. Hij haalde een oude wijsheid aan: je moet nooit een rechtszaak inspannen als je die zeker verliest, maar alleen als je die wint. Dit standpunt heeft de Vlaamse regering dan ook steeds aangehouden.

In zijn antwoord verwees mijn ambtsvoorganger anderzijds naar de ruime positieve inspanningen die de Vlaamse overheden leveren om het Nederlandstalige karakter van de gemeente Voeren te versterken. In de eerste plaats inzake onderwijs, waar het provinciebestuur van Limburg met steeds toenemend succes Nederlandstalig basis- en secundair onderwijs inricht, gesubsidieerd en ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap en waar de openbare instelling "Het Gemeenschapsonderwijs" namens de Vlaamse overheid deeltijds kunstonderwijs organiseert.

Maar ook inspanningen van de Vlaamse Gemeenschap inzake infrastructuur, sociale woningbouw, openbare werken, cultuur, bevordering van het toerisme, bibliotheekwezen, jeugdwerk, zuigelingenraadpleging informatie, het sociaal-economische vlak, ruimtelijke ordening en permanent overleg met de Vlaamse Voerenaars dragen bij tot de pacificatie, het samenlevingsproject en degelijk Vlaams bestuur voor de gemeente Voeren.

Mij zijn geen initiatieven bekend waarbij opnieuw een aantal gezinshoofden onder verwijzing naar artikel 6 van de onderwijstaalwet de gemeente Voeren gevraagd zou worden om onderwijs in de andere landstaal in te richten.

Blijkbaar nemen de Franstalige gezinshoofden genoeg met het collectief huisonderwijs dat voor een tachtigtal leerlingen wordt ingericht in het "Centre Sportif et Culturel".

Dit betekent niet dat dit collectief huisonderwijs volledig zou ontsnappen aan toezicht door de Vlaamse overheid.

Artikel 1 §6 van de leerplichtwet van 29 juni 1983 voorziet dat de onderwijsinspectie bevoegd is om te controleren of het huisonderwijs voldoet aan de doelstellingen, waaronder de ontplooiing van de volledige persoonlijkheid en de talenten van het kind, op de voorbereiding van het kind op een actief leven als volwassene en het respect voor de grondrechten van de mens en de culturele waarden van het kind zelf en van anderen. Dit betekent dat ook wat het huisonderwijs betreft moet gewaarborgd worden dat aan de minimale inhoudelijke criteria voldaan wordt.

Het is slechts door de goedkeuring op 14 februari 2003 van het Onderwijsdecreet XIV, dat door de artikels 26 bis, 26 ter en, 26 quater de controle op het huisonderwijs in het uitvoeringsbesluit van 9 mei 2003 concreet vorm kon krijgen.

De ouders van leerplichtige kinderen, die niet voorkomen op de inschrijvingslijsten van de Vlaamse scholen worden dan ook aangeschreven. Anders dan in 1998 waar het toenmalige gemeentebestuur de beantwoording van dergelijke brieven onmogelijk maakte, werkt het huidige gemeentebestuur van Voeren volledig mee bij de vormelijke controle van het naleven van de leerplicht van de leerplichtigen op zijn grondgebied.

Blijft uiteraard ook de inhoudelijke controle. In eerste instantie heeft de onderwijsinspectie zich toegelegd op de controle van het individuele huisonderwijs en hierover verslag uitgebracht in de recent verschenen "Onderwijs Spiegel".

Ik heb – naar aanleiding van een ander dossier – de onderwijsinspectie gevraagd om in alle gemeenten en steden van Vlaanderen na te gaan of ook het collectief gegeven huisonderwijs voldoet aan de minimale criteria die de leerplichtwet oplegt.